Liikenne- ja viestintävaliokunta

LiV@eduskunta.fi

Liikenne- ja viestintäministeriön kirjallinen asiantuntijalausunto liikenne- ja viestintävaliokunnalle; Valtioneuvoston selvitys: Komission tiedonanto EU:n turvallisuusunionistrategiasta (E/2020/1208)

Liikenne- ja viestintäministeriö kiittää liikenne- ja viestintävaliokuntaa asiantuntijalausuntopyynnöstä ja esittää lausunnossaan seuraavaa.

Komission tiedonannossa esitetään yhtenä strategisena painopisteenä tulevaisuudenkestävä turvallisuusympäristö, jonka yhteydessä mainitaan kriittisen infrastruktuurin suojaaminen ja häiriönsietokyvyn parantaminen mm. verkko- ja tietoturvadirektiivin (EU 2016/1148), jäljempänä *NIS-direktiivi*) tarkistamisella. Muina toimenpiteinä kyberturvallisuuden edistämiseksi mainitaan mm. uusi Euroopan kyberturvallisuusstrategia sekä yhteisen kyberturvallisuusyksikön perustaminen. Komissio kiinnittää huomiota myös 5G-verkkojen kyberturvallisuudesta antamaansa suositukseen (COM(2019) 2335 final). Lisäksi tiedonannossa nostetaan esille komission erillinen strategia verkossa tapahtuvan lasten seksuaalisen hyväksikäytön torjumiseksi.

Liikenne- ja viestintäministeriö yhtyy valtioneuvoston kantaan ja esittää seuraavia tarkempia huomioita yksittäisistä asiakysymyksistä:

Strategia lasten seksuaalisen hyväksikäytön torjumiseksi

Liikenne- ja viestintäministeriö pitää hyvänä, että erillinen strategia nostetaan esille tiedonannossa. Komission ehdotusta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi (COM(2020) 568 final) tilapäisestä poikkeuksesta sähköisen viestinnän tietosuojadirektiivin tietyistä säännöksistä verkossa tapahtuvan lasten seksuaalisen hyväksikäytön torjumiseksi pidetään tervetulleena. Lasten seksuaaliseen hyväksikäyttöön verkossa on pystyttävä puuttumaan tehokkaasti. Sähköiseen viestintään puuttumisen on rajoituttava siihen, mikä on välttämätöntä viestinnän luottamuksellisuuden ja muiden perusoikeuksien kannalta.

Verkko- ja tietoturvadirektiivin uudelleenarviointi

On tarkoituksenmukaista, että kriittisen fyysisen ja digitaalisen infrastruktuurin suojelu nähdään kokonaisuutena. Komission tiedonannossaan esille tuomien kriittistä infrastruktuuria koskevien lainsäädäntöehdotusten selvittämisen yhteydessä tulee kiinnittää huomiota päällekkäisen sääntelyn välttämiseen. Lainsäädäntötyötä tulisi yhteensovittaa ja koordinoida NIS-direktiivin uudelleenarviointia koskevan työn kanssa. NIS-direktiivissä asetetaan useille kriittisen infrastruktuurin toimialojen keskeisille palveluntarjoajille velvoite raportoida tietoturvapoikkeamista ja –uhista. Näitä toimialoja ovat energia, liikenne, finanssiala, terveydenhuolto, juomaveden toimittaminen ja jakelu, digitaalinen infrastruktuuri sekä eräät muut digitaaliset palvelut. Kriittisen infrastruktuurin suojaamiseksi ja häiriönsietokyvyn parantamiseksi tulisi direktiiviä uudistettaessa tarkastella erityisesti direktiivin soveltamisalaan kuuluvien toimijoiden riittävyyttä ja

Liikenne- ja viestintäministeriö
Käyntiosoite Eteläesplanadi 16 Helsinki
Postiosoite PL 31 00023 Valtioneuvosto
Puhelin 029516001
www.lvm.fi
etunimi.sukunimi@lvm.fi
kirjaamo@lvm.fi

arvioida tarve sääntelyn laajentamiseksi muihin toimialoihin. Lisäksi tulisi arvioida direktiivissä määriteltyjen toimialojen toimijatyyppilistauksen laajentamisen tarvetta kaikkien sektorien osalta, ottaen huomioon toimijan tärkeys huoltovarmuuden kannalta. Tiedonannossa esille tuodun verkko- ja tietojärjestelmien turvallisuuden yhtenäisen korkean tason varmistamiseksi tulisi palveluntarjoajille asetettua ilmoituskynnystä tietoturvapoikkeamista ja –uhista madaltaa.

Kyberturvallisuusstrategia

Komission aikomusta tarkistetun Euroopan kyberturvallisuusstrategian esittämisestä pidetään tervetulleena. Digitaalisen toimintaympäristön kehittyminen luo mahdollisuuksia uusien palveluiden kehittämiselle samalla, kun toimintaympäristöön kohdistuu nopean kehityksen myötä muuttuvia, uudenlaisia uhkia. On hyvä, että kyberturvallisuuden merkityksen kasvu yhteiskunnan eri sektoreilla esitetään E-kirjeessä huomioitavaksi uudessa kyberturvallisuusstrategiassa.

5G-verkkojen kyberturvallisuus

On hyvä, että tiedonannossa nostetaan esille komission suositus 5G-verkkojen kyberturvallisuudesta. EU:n yhteistä lähestymistapaa ja toimia 5G-verkkojen turvallisuuden saralla pidetään tärkeinä. 5G-verkkojen kyberturvallisuus liittyy jäsenvaltioiden vastuulla olevaan kansalliseen turvallisuuteen, mutta EU:ssa voidaan luoda yhteinen pohja, joka tukee kansallisia ratkaisuja. 5G-verkkoteknologian nopea käyttöönotto on tärkeää, koska uusi verkkosukupolvi tulee tarjoamaan merkittäviä uusia palvelumahdollisuuksia yhteiskunnan eri sektoreille. Ennen käyttöönottoa on tärkeä varmistaa 5G-verkkojen ja niihin liittyvän teknologian turvallisuus. EU:n yhteinen riskiarvio sekä keinovalikoima muodostavat hyvän pohjan jatkotyölle ja toimille.

Yhteinen kyberturvallisuusyksikkö

Liikenne- ja viestintäministeriö pitää tärkeänä E-kirjeessä esitettyä näkemystä, jonka mukaan uuden kyberturvallisuusyksikön suunnittelutyössä on kiinnitettävä huomiota päällekkäisten rakenteiden välttämiseen. Aitoa lisäarvoa tuottava yksikkö on kannatettava. EU-tason yhteistyö kyberturvallisuutta koskevissa asioissa on jo tällä hetkellä tiivistä, ja uuden yksikön suhde ja sen tuottama lisäarvo EU:n nykyisiin tietoturva- ja kyberturvallisuusalan toimijoihin (esim. EU-CERT, CSIRT-verkosto, ENISA ja kansallisten tietoturvaviranomaisten luottamusverkosto) nähden tulee arvioida huolellisesti. Lisäksi uuden kyberturvallisuusyksikön toimintaa suunniteltaessa tulisi kiinnittää huomiota turvallisten tiedonvaihtokanavien käyttämiseen ja luottamukselliseen tiedon käsittelyyn.

Myös komission tiedonannossa esille tuotua aikomusta laatia yhteiset tietoturvallisuutta ja kyberturvallisuutta koskevat säännöt EU:n toimielimille ja virastoille pidetään tervetulleena.

Erica Karppinen
Ylitarkastaja
Tieto-osasto

Liikenne- ja viestintäministeriö
Käyntiosoite Eteläesplanadi 16 Helsinki
Postiosoite PL 31 00023 Valtioneuvosto
Puhelin 029516001
www.lvm.fi
etunimi.sukunimi@lvm.fi
kirjaamo@lvm.fi